

Nr 35.*Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner
angående utredning om fastighetsskattens avskaffande,
m. m.*

(2:a avd.)

I de inom riksdagen väckta, till bevillningsutskottet hänvisade likalydande motionerna I: 321 av herr *Niklasson* m. fl. och II: 372 av herr *Rubbestud* m. fl. har hemställts, »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte an hålla om utredning snarast möjligt, avseende fastighetsskattens avskaffande samt tryggande av erforderligt minimum av skatteunderlag för de kommuner, som äro i behov därav, genom en reformerad, tidsenlig kommunal skatteutjämning».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för det i motionerna framställda yrkandet, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionen II: 372.

Den kommunala beskattningen i vårt land bygger på en allmän repartitionsskatt, vilken har till uppgift att tillföra kommunerna de medel, som utöver särskilda inkomster av olika slag erfordras för täckande av kommunernas utgifter. Repartitionsskatten utgår proportionellt i förhållande till ett skatteunderlag, vari de kommunala beskattningsföremålen ingå med ett värde, som är betingat av i skatteförfattningarna givna regler. De kommunala utgifter, som icke kunna bestridas på annat sätt, täckas genom proportionell uttaxering å detta skatteunderlag.

Den kommunala repartitionsskatten är dels en objektskatt å fastighet och dels en allmän inkomstskatt. Fastighet och inkomst bilda tillsammans det kommunala skatteunderlaget, vilket mätes i skatte kronor och skatteören. Fastighetsskatten är anordnad såsom s. k. garantiskatt, vilket innebär, att fastighetsskatt utgöres i förhållande till viss procentuellt bestämd del av fastighets taxeringsvärde samt att vid inkomstbeskattningen avdrag (s. k. procentavdrag) får göras för denna del från den av fastigheten härflytande inkomsten, i den mån denna därtill förslår. Om sådant avdrag kan effektivt utnyttjas, utgår skatt endast i förhållande till inkomsten. Då den i skatteunderlaget ingående delen av fastighets taxeringsvärde ej motsvaras av inkomst från den förvärvskälla, vari fastigheten ingår, förekommer däremot objektskatt. Sådan skatt kan utgå, även om inkomsten är lika stor som eller större än den del av taxeringsvärdet, för vilken fastighetsskatt utgår. Så kan vara fallet, därest den genom avdraget undantagna fastighetsinkomsten vid en ren inkomstskatt ändock skulle helt eller delvis hava bort-

fallit på grund av allmänna avdrag och ortsavdrag eller inkomsten med hänsyn till gränsen för skatteplikten ej skulle hava blivit tagen till beskattning. Objektsskatten är sålunda av mycket växlande storlek för de skattskyldiga, som drabbas av sådan skatt, oavsett den skillnad, som måste förefinnas på grund av olikheten i taxeringsvärden.

Kommunalskatteberedningen, som hade till uppgift att söka åstadkomma större jämlikhet och rättvisa i skattebelastningen inom kommunerna, avgav under åren 1942 och 1943 tre betänkanden i detta ämne, nämligen ett angående den kommunala beskattningen (SOU 1942: 34), ett angående inkomstbeskattningen av skogsbruk (SOU 1942: 35) och ett angående den kommunala skatteutjämningen (SOU 1943: 43).

Enligt det förstnämnda av dessa betänkanden skola de kommunala beskattningsföremålen såsom hittills vara av två slag, nämligen inkomst och fastighet. Med hänsyn till kommunernas behov av ett fast skatteunderlag har en särskild fastighetsbeskattning befunnits alltjämt vara nödvändig. Denna beskattning har dessutom ansetts sedan så lång tid tillbaka hava inverkat på fastighetsvärdena att dess borttagande kunde befaras innebära en opåkallad rubbning i de bestående egendomsförhållandena. Beredningen har även undersökt möjligheterna att låta annat realkapital än fastighet samt penningkapital delta i den kommunala repartitionen såsom särskilda skatteobjekt men funnit detta vara förenat med sådana svårigheter och olägenheter, att någon utvidgning av kommunernas fasta beskattningsföremål icke kunnat förordas.

Beträffande fastigheternas särskilda belastning har beredningen föreslagit en övergång från det nuvarande garantiskattesystemet till fristående objektsskatt, så att viss del av fastighets taxeringsvärde skall ingå i det kommunala skatteunderlaget utan att fastighetsinkomstens storlek röner inverkan därav vid inkomstbeskattningen. Detta bör enligt beredningens uppfattning leda till en rättvisare fördelning av fastighetsägarnas bördor. Den faktiskt utgående objektsskattens storlek påverkas då icke av ovidkommande förhållanden.

Vid 1948 års riksdag yrkades i de likalydande motionerna I: 178 (av herr Velander m. fl.) och II: 363 (av herr Sveningsson), att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att Kungl. Maj:t ville snarast möjligt förelägga riksdagen förslag till fastighetsskattens avskaffande. I enlighet med förslag av samma års bevillningsutskott i dess av riksdagen godkända betänkande nr 42 beslöt riksdagen i anledning av nämnda motioner att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville med beaktande av vad utskottet i betänkandet anfört snarast låta verkställa en förnyad utredning rörande frågan om kommunalskattelagstiftningens utformning samt för riksdagen framlägga de förslag, som kunde av utredningen föranledas.

Vid 1949 års riksdag framställdes i de likalydande motionerna I: 100 (av herr Heiding m. fl.) och II: 120 (av herr Rubbestad m. fl.) enahanda yrkan-

de som i de nu förevarande motionerna. Samma års bevillningsutskott hemställde i sitt i anledning av bl. a. motionerna I: 100 och II: 120 avgivna betänkande nr 13, att nämnda motioner icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd. Efter erinran om att chefen för finansdepartementet med stöd av ett av Kungl. Maj:t i februari 1949 givet bemyndigande tillkallat särskilda sakkunniga för utredning av frågan om ändring av kommunalskattelagens bestämmelser angående ortsavdrag och därmed sammanhängande spörsmål (ortsavdragskommittén) framhöll utskottet i berörda betänkande, att frågan om fastighetsskattens avskaffande icke avsetts skola upptagas till behandling i samband med den tillsatta utredningen. Då emellertid den i motionerna I: 100 och II: 120 berörda frågan fölle inom ramen för den av 1948 års riksdag begärda utredningen rörande kommunalskattelagstiftningens utformning, samt utskottet förutsatte, att Kungl. Maj:t ägnade uppmärksamhet jämväl åt spörsmålet, huruvida fastighetsskatten borde bibehållas eller icke, ansåge sig utskottet ej hava anledning att ånyo förorda skrivelse till Kungl. Maj:t i detta ämne. Utskottets hemställan bifölls av riksdagen.

I de nu förevarande motionerna har bl. a. erinrats om att frågan om fastighetsskattens avskaffande varit föremål för riksdagens prövning både år 1948 och år 1949. Efter vad vid tiden för motionernas väckande vore känt hade ortsavdragskommittén för avsikt att föreslå en betydande ökning av de kommunala skattefria avdragen utan samband med ändring av garantiskatten. Följden därav torde bliva, såsom också bevillningsutskottet konstaterade år 1948, en övervältring av skattebördan på fastigheterna, vilket icke kunde vara rättvist. Följaktligen borde nu göras en förnyad hemställan om utredning angående fastighetsskattens avveckling.

Utskottet. I de ifrågavarande motionerna har hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning snarast möjligt av frågan om fastighetsskattens avskaffande.

Såsom framgår av den ovan lämnade redogörelsen har frågan om fastighetsskattens avskaffande i anledning av väckta motioner varit föremål för riksdagens prövning såväl år 1948 som år 1949. I anledning av de vid 1948 års riksdag väckta motionerna beslöt riksdagen på förslag av bevillningsutskottet att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville snarast låta verkställa en förnyad utredning av frågan om kommunalskattelagstiftningens utformning.

Enligt vad utskottet inhämtat har Kungl. Maj:t genom beslut den 17 mars 1950 bemyndigat chefen för finansdepartementet att tillkalla sakkunniga med uppdrag att inom departementet biträda med en teknisk revision av kommunalskattelagen m. m. I direktiven för de sakkunniga har anförts, att vid den tekniska revisionen av inkomstskattelagstiftningen aktuella reformfrågor inom detta område skola beaktas och bringas till lösning, i vilket hänseende i främsta rummet nämnts frågan om den kommunala fastighetsbeskattningen.

Då frågan huruvida fastighetsskatten bör bibehållas eller icke således kommer att upptagas till prövning i samband med den av Kungl. Maj:t numera beslutade utredningen, har syftet med de förevarande motionerna redan tillgodosetts. Med hänsyn härtill avstyrker utskottet motionerna.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att de likalydande motionerna I: 321 av herr Niklasson m. fl. och II: 372 av herr Rubbestad m. fl. angående utredning om fastighetsskattens avskaffande m. m. icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 14 april 1950.

På bevillningsutskottets vägnar:

ADOLV OLSSON.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Elon Andersson, Wahlmark, Velander, Franzon, Niklasson, Falk, Rosander, Werner och Damström samt

från andra kammaren: herrar Olsson i Gävle, Björklund, Sandberg, Kristensson i Osby, Sundström, Nilsson i Kristinehamn, Persson i Svensköp, Vigelsbo, Bladh och Edström.
